

УДК 338.436:339.562/564

Літвінов Олександр Сергійович
д. е. н., професор, проректор з наукової роботи,
Одеській національний економічний університет (Україна)
Бондарчук Олександр Геннадійович
аспірант кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності,
Одеській національний економічний університет (Україна)

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

JEL classification: D240; R110

У сучасному світі діджиталізація стає все більш невід'ємною частиною людського буття. Вона впливає на всі сфери нашого життя: науку, освіту, економіку, суспільне життя, правосуддя та ін. Діджиталізація є процесом переходу від аналогової форми на цифрову, що дає можливість ефективніше та зручніше управляти процесами, масштабуванням, прогнозуванням та отримувати кращі результати.

Одним із головних принципів діджиталізації є заміна застарілих методів на цифрові та автоматизовані інструменти управління, планування і організації. Це створює можливість підприємствам не тільки економити час та ресурси, що, у свою чергу, позитивно впливає на їх ефективність, але і масштабувати та розвивати їх діяльність. Наприклад, використання спеціальних програмних продуктів і рішень для ведення бухгалтерії, пошуку та перевірки контрагентів, управління виробництвом дозволяє підприємству ефективно вести розподіл і використання ресурсів, значно зменшити кількість помилок при роботі з документами і даними, що, у свою чергу, робить підприємство більш конкурентоспроможним та забезпечує збільшення прибутку.

У розрізі регіональних підприємств, діджиталізація дає можливість виходити на загальнодержавний та міжнародні ринки. Завдяки сучасним технологіям, регіональні підприємства мають змогу ефективно взаємодіяти з іншими компаніями та клієнтами з усього світу, що розширює їх потенційну клієнтську базу та збільшує прибутки. Крім того, діджиталізація дозволяє підприємствам оптимізувати витрати на маркетинг та рекламу, використовуючи інтернет-технології та соціальні мережі як інструмент для пошуку нових клієнтів.

Варто зауважити, що діджиталізація як явище або процес не є чимось виключно позитивним або негативним. Це є неминучою ланкою в процесі еволюції науки, суспільства, економіки та людини. Але, якщо говорити про її вплив, то ми можемо розділити його та виокремити позитивні й негативні сторони.

Так, говорячи про позитивний вплив діджиталізації, можна навести результати дослідження The Boston Consulting Group, в якому було опитано близько 1900 компаній з США та Європи. Згідно з результатами дослідження, на думку вищого керівництва компаній, діджиталізація надає можливість для: росту конкурентоспроможності (78%), скорочує час виходу продукту на ринок (62%), зменшує витрати (60%) [1]. Крім того, окремим пунктом варто зазначити цифрову трансформацію у сфері маркетингу та реклами. Хоча традиційні офлайн медіа все ще мають високий відсоток від усього об'єму рекламно-комунікаційного ринку, сегмент інтернет-реклами з використанням digital-інструментів продовжує зростати. В період 2020–2021 рр., всього Інтернет-ринок зріс з показника у 20 247 млн. грн./рік до 29 867 млн. грн./рік. Це зумовлено низкою факторів, такими як: низький поріг входу, простота і доступність до створення інтернет-реклами, можливість отримати навчальні матеріали на платформах розміщення реклами (такі компанії як Facebook, Google, Instagram надають безкоштовні курси і тренінги з користування їх digital-інструментами), низька ціна і можливість визначати свою цільову аудиторію, що в рамках регіональних підприємств дає змогу скоротити витрати [2].

Отже, можна дійти висновку, що за допомогою діджиталізації підприємства і його бізнес-процесів, регіональні підприємства можуть отримати переваги у вигляді підвищення

конкурентоспроможності, оптимізації витрат і ефективного використання коштів, а також збільшення прибутків і ринків збуту.

Справедливо зазначити, що при всьому позитивному впливі діджиталізації, вона містить певні ризики і негативні фактори. Серед них варто виділити наступні: втрата роботи для низькокваліфікованих рутинних працівників, обмежені можливості працівників і системи освіти адаптуватися до мінливих потреб у навичках, дефіцит робочої сили в галузі науки, технологій, інженерії та математики (STEM), а також працівників із міждисциплінарними наборами навичок, зростання вимушеної нетипової зайнятості [3]. Усі ці наведені негативні приклади мають лише гіпотетичні, але цілком реалістичні сценарії для кожного окремого підприємства. Вдалим прикладом є результат опитування представників мікро-, малих та середніх підприємств (до 24 лютого 2022 р.), наведений у дослідженні ПРООН «Експрес-оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні». На питання: «З якими проблемами стикалися ММСП у довоєнний період?», було надано наступні відповіді: труднощі у пошуку працівників (63%), невідповідний рівень професійних навичок працівників (46%), труднощі у пошуку нових клієнтів та бізнес-партнерів (44%), відсутність знань та навичок щодо останніх технологій (38%), відсутність інформації щодо тенденцій розвитку у галузі (28%) [4]. З огляду на те, що згідно з даними Державної служби статистики України, мікро-, малі та середні підприємства у середньому складають близько 95% від усієї кількості регіональних підприємств, можна екстраполювати ці дані на підприємства будь-якого регіону України [5].

Таким чином, можна сказати, що діджиталізація має дуже суттєвий позитивний вплив на регіональні підприємства, а при цьому має свої недоліки і ризики. На даному етапі прогнозування рівня впровадження, реалізації і масштабування діджиталізації та визначення її якісних характеристик є дуже складними, зважаючи на поточну ситуацію в країні та економіці. Але варто зазначити, що згідно з інформацією про розвиток механізмів електронного урядування, стан інформатизації, цифровізації, цифрового розвитку та забезпечення розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційних ресурсів України від Міністерства цифрової інформації, держава зацікавлена та підтримує ініціативи з розвитку регіональних підприємств, що неодмінно позитивно впливатиме на їх подальшу діяльність.

Література

1. *The Competitive Advantage of Digital Champions* / Boston Consulting Group : website. URL: <https://www.bcg.com/publications/2018/infographic-competitive-advantage-digital-champions> (access date: 25.03.2023).
2. *Об'єми рекламно-комунікаційного ринку України 2021 і прогноз розвитку ринку в 2022 році* / Всеукраїнська рекламна коаліція : сайт. URL: <https://vrk.org.ua/news-events/2021/ad-volume-2021.html> (дата звернення: 20.03.2023).
3. *Employment impact of digitalisation* / Eurofound : website. URL: <https://www.eurofound.europa.eu/data/digitalisation/research-digests/employment-impact-of-digitalisation#s-208> (access date: 22.03.2023).
4. *Експрес-оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні* : аналітичний звіт. Київ : Програма розвитку ООН в Україні, 2022. 77 с. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-10/UA_Rapid_Assessment_of_War_on_MSMEs_in_Ukraine_0.pdf (дата звернення: 20.03.2023).
5. *Кількість підприємств за їх розмірами за регіонами у 2020 році* / Державна служба статистики України : сайт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_reg/kp_reg_u/arh_kp_reg_u.htm (дата звернення: 19.03.2023).